

NA MOLBU KAP. BOJNOG BRODA MITHATA KOZLIČIĆA

Uvezi djelovanja po liniji Partije i Skoja u IX vojnoj bazi u Divuljama od 1932. i 1933. pa do 1941. tj. do raspada stare Jugoslavije mogu da navedem slijedeće podatke i imena pojedinih podoficira, oficira, i naših saradnika u Divuljama kojih se još sjećamo da su bili povezani sa Partijom i Skojem preko pojedinih članova Komunističke Partije u Trogiru i Kaštelima, s kojima sam u to vrijeme kao član partijskog i skojevskog rukovodstva za Dalmaciju imao partijske veze.

Po ovim partijskim zadacima svojom bazom u Divuljama bio mi je glavni saradnik Partije i Skoja Petar Rožić - Čekić, s kojim se poznajem po skojevskom i partijskom radu od 1923. god.

Naime drug Petar Rožić - Čekić služio je vojni rok u staroj Jugoslaviji od marta 1926. do oktobra 1927. godine u Sarajevu u Jajce Kasarni, kada sam i ja služio vojni rok od 18 mjeseci u Sarajevu u "22 artiljerijskom puku" u lageru kralja Aleksandra od 1. 3. 1926 do kraja novembra 1927. godine. Tada smo ilegalno povezano djelovali sa pojedinim nama poznatim članovima Partije i Skoja iz Splita i Dalmacije, koji su služili svoj vojni rok u pješadijskom puku Takovski i u "XV pješadijskom puku Stevan Sindelić".

Veza sa partijskim rukovodstvom u Sarajevu bio nam je drug Hasim Bilčević, sarajlija, a bio je sa mnom zajedno u "22 artiljerijskom puku". Od tada, pa do današnjih dana, kao godišnjaci (od 1905.) od kada smo se upozнали po liniji Skoja i Partije 1923. godine Petar Rožić i ja, traje naša aktivna partijska saradnja.

Sada ukratko da nabrojim po našim sjećanjima u prvom redu druga Petra Rožića - Čekića, kao jednog od partijskih rukovodionica u Trogiru, imena pojedinih podoficira, oficira, i partijskih saradnika u vojnoj bazi u Divuljama.

Kao prvi bio je Vrabić Ćiril, (učestvovao u NOB-u, bio nosilac partizanske spomenice, umro je ima više godina, po činu je bio vodnik kao i Vučković Rade.) U danima kapitulacije fašističke Italije oni su dvojica sa dva aviona bombardovali Nijemce oko Klisa i stupili u partizane za vrijeme oslobođenja grada Splita 1943. god.

2) Kapetan Flego (ime mu neznam) koji je bio kapetan za vrijeme stare Jugoslavije, on i njegova žena stupili su u partizane. Umro je poslije NOB-a, u činu kapetana bojnog broda naše ratne mornarice.

3) Kopriva (neznam mu ime) kapetan bojnog broda, bio je povezan s Partijom kao Flego, od 1934-1936. god. Kopriva je otišao u partizane i postao oficir naše Narodne armije.

4) Itendanski kapetan Babić (neznam mu ime) bio je također povezan 1934. i 1935. godine. Za Koprivu i Babića neznamo u toku narodno-oslobodilačke borbe gdje su završili.

5) Slavik Boris, major primljen u kandidate 1939.godine, išao u partizane prije kapitulacije fašističke Italije 1943. godine, penzionisan kao pukovnik naše Narodne Armije. Živi u Beogradu.

6) Tada je bilo u pripremi 1939.-1940. da se primi u kandidate komanda nta ~~XXXXXX~~ vazduhoplovne baze u Divuljama pukovnika Preradovića (imena se ne sjećam). U danima kapitulacije fašističke Italije bio je u grupi avijatičara 1943godine, kada su nam pristupili u partizanske vojne jedinice na otoke Hvar i Vis, gdje su bili raspoređeni u našu Ratnu mornaricu. Preradović je bio vrlo sposoban oficir i vrlo dobro je poznao engleski jezik, pak je sa otoka Visa sa engleskim borbenim čamcima odlazio na borbene akcije i poginuo je na području zadarskih otoka krajem 1944. ili početkom 1945godine.

7) Božo Božović, narednik bio je kandidat za Partiju i učestvovao u našoj Narodnooslobodilačkoj borbi, i neznamo da li je danas živ.

8) Kapetan Kranjec, član Partije učestvovao je Narodnooslobodilačkoj borbi, u našoj avijaciji. Radio u JAT-u, živi i danas u Beogradu. Ovo su bili članovi Komunističke partije i Skoja u Divuljama koliko se sjeća drug Petar Rožić -Čekić.

Kroz vojnu, mornaričko- vazduhoplovnu bazu ~~XXXXXX~~ u Divuljama prošao je znatan broj podoficira, oficira, i vojnih obveznika koji su se od 1932. pa do kapitulacije stare Jugoslavije 1941. raspoređivali su se u vojno pomorske baze u Šibeniku, Boki Kotorskoj i druge njihove baze na našoj jadranskoj obali.

Od ovih osam poimenično nabrojenih naših partijskih saradnika treba da istaknem još trojicu tada povezanih ~~XXXXXX~~ samnom u vezi s ratnom mornaricom stare Jugoslavije, to su: Krunoslav Leontić i dva brata Matoković Vinko i Mario, obojica su umrli pred par godina. Koliko je nama poznato od znatnog broja podoficira, oficira i ostalog osoblja u vojnoj bazi u Divuljama, danima kapitulacije i rasula stare Jugoslavije pristupile su ustaške vojne jedinice itendanski kapetan Stilić, rodom iz Gospića, bio je vrlo opasan, vodnik Zanić iz Makarske, i vodnik ~~FR~~ Franet, Slovenac, koji je stupio u ustašku avijaciju i danas živi u Zapadnoj Njemačkoj i dolazi ponekad u posjetu Jugoslaviji.

Sastanke smo održavali u kući Rožić Petra -Čekića, u kući u Divuljama a kasnije radi opreznosti i sigurnosti u kući Vrabie Sinila, čija je žena bila rodom iz Trogira (te kuće su bile sjeverozapadno od današnjeg aerodroma).

ABK 209-015-154

Naši opuzdani saradnici bili su žandarski narednik zvan Bura, zamjenik komandira žandarske stanice u Divuljama i Trogiru. On je bio Vrabićev pašanac tj. oženili su dvije sestre iz Trogira, pa su obavještavali drugu Petra Rožića - Čekića o namjerama žandamerije i policije i njihovih doušnika.

Kuća Petra Rožića - Čekića nalazila se je u blizini vojne baze u Divuljama. Jedne večeri prije samog pretresa pitomske škole u kojoj su spavali neoženjeni avijatičari, žandarski narednik Bura upozorio je drugu Petra Čekića da odmah dođe s kantom od mlijeka kod žičane ograde i uputi ga na četvrti kat kod jednog podoficira Makedonca da što brže pokupi u kantu ilegalni materijal jer dolaze žandamerijski pretresi.

Zahvaljujući njemu time je bila spriječena opasna provala i hapšenja u Divuljama.

Ovo bi uglavnom bilo sve što sam mogao zajedno sa drugom Petrom Rožićem Čekićem da opišem o partijskim vezama i djelovanju članova Partije i Skoja u vojnoj bazi u Divuljama.

Da li je još netko od učesnika o djelovanju Partije i Skoja u vojnoj bazi u Divuljama za vrijeme stare Jugoslavije pisao sem drugu Krunoslava Leontića, to ne znam.

Isto tako neznam kako su nastale velike provale 1936 godine u Šibeniku, Kotoru i tako dalje, također neznam, kao što neznam kako je došlo do velike provale 1936. i 1937. dobro planiranog transporta preko Splita, dobrovoljaca za republikansku Španiju i do velikog hapšenja u Splitu, školici pak i hapšenja čitavog pokrajinskog komiteta za Dalmaciju na čelu sa drugom Rikom Znidaršićem 21. 4. 1937. kada sam na brodogradilištu u Splitu bio hapšen i ja po treći puta.

Svi smo zajedno tada odležali u policijskim i sudskim zatvorima u Splitu punih sedam mjeseci do oslobađajuće presude okružnog suda u Splitu 1937 godine. Dakle činjenica je da je taj dobro zamišljen i organizovan transport dobrovoljaca za republikansku Španiju, preko Splita i dalmatinskih otoka neslavno završio i propao. O tom transportu u toku prošlog mjeseca srpnja ove godine novinar R. Kovačević u četrnaest nastavaka u "Slobodnoj Dalmaciji" piše kao politički dalekosežnom i uspješnom. Nije na meni da o tom zbilja velikom poduhvatu naše Partije i njezinih tada ključnih rukovodilaca da dajem ocjenu o uzrocima i uzročnicima te velike provale sa francuskim brodom pak preko Pariza, Beograda Zagreba Splita i Crnogorskog područja i time propasti plana u otpremanju više stotina dobrovoljaca iz naše zemlje da otiđu na frontove legendarne Špije.

Što se mene tiče ja sam po odluci pokrajinskog komiteta Komunističke partije za Dalmaciju ušao na rad u splitsko brodogradilište polovinom 1936. godine kada je bila na remontu ratna krstarica "Dalmacija". Ušao sam preko poslovođe Marina Pržine, i radio sam sve do kraja listopada

1940. godine kada je državna policija naredila upravi brodogradilišta da mi otkazaju daljnji rad u brodogradilištu. U to vrijeme ja sam u brodogradilištu mnogo naučio, i to je moj najdraži dio partijskog rada i povezivanja sa pomorcima trgovačke i ratne mornarice stare Jugoslavije. Pored mnogih drugih tu sam upoznao i Josipa Černiža, tada je bio prvi oficir na razaraču "Ljubljana", a u toku NOB -a postao je prvi komandant naše ratne mornarice.

Rijeka, 14. VIII. 1982.

Vicko Krstulović

/Vicko Krstulović /

- Savez Federacije -

Bulevar Lenjina br. 2

11000 Beograd

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-015-154